

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Otsuse tegemise aeg ja koht	28. oktoober 2008. a, Tallinn
Väärteoasja number	4-08-7433
Kohtukoosseis	eesistuja Malle Preimer, liikmed Meelika Aava ja Paavo Randma
Kohtuistungil sekretär	Maaria Rei
Väärteoasi	Argo Laulu väärteoasi alkoholiseaduse (AS) § 70 järgi
Apelleeritud kohtuotsus	Pärnu Maakohtu 29.07.2008. a otsus
Kaebuse esitaja	Argo Laul (ik: 37108024911, elukoht: xxx x-xx, xxxxxxx)
Kohtuistungil osalenud isikud	

RESOLUTSIOON

1. Pärnu Maakohtu 29.07.2008. a otsus Argo Laulu väärteoasjas nr 4-08-7433 jätta muutmata.
2. Argo Laulu apellatsioon jätta rahuldamata.

Edasikaebamise kord

Kohtuotsus on ringkonnakohtu kantseleis kättesaadav alates 28.10. 2008. a. Kohtuotsuse peale võib esitada kassatsiooni Riigikohtule 30 päeva jooksul Tallinna Ringkonnakohtu kaudu. Kassatsiooni esitamise soovist tuleb Tallinna Ringkonnakohtule kirjalikult teatada 7 päeva jooksul. Kassatsiooni esitamise õigus on menetlusaluse isiku advokaadist kaitsjal, kohtuvälisel menetlejal või tema advokaadist esindajal.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Lääne Politseiprefektuuri Paide politseijaoskonna vanemkonstaabel Indrek Jegorovi 28.07.2008. a koostatud väärteoprotokolli nr AB 959848 kohaselt A. Laul, olles joobeseisundis, magas 27.07.2008. a kell 16.00 Järva maakonnas, Türi linnas, XXXXXXX XXX X maja juures avalikus kohas, millega solvas inimväärikust ning ühiskondlikku moraalitunnet. Väärteoprotokolli kohaselt pani A. Laul kirjeldatud teoga toime AS § 70 järgi kvalifitseeritava väärteo.

Maakohtu otsus

2. Pärnu Maakohus tunnistas 29.07.2008. a otsusega väärteoasjas nr 4-08-7433 A. Laulu süüdi AS § 70 järgi ja karistas teda 2 päevase arestiga.

Kohus luges menetlusaluse isiku poolt väärteo toimepanemise tõendatuks joobe tuvastamise protokolliga, milles on märgitud, et isik ei suuda alkomeetrisse puhuda, tugev alkoholi lõhn suust ja tasakaal on häiritud. Samuti tunnistaja A. P. ütlustega, et meesterahvas magas XXXXXXX XXX X maja ees läbikäiguteel, takistades sellega läbipääsu ning majaelanik P. ei saanud kuuri minna. Mees ei reageerinud äratamisele ja teda keerates tuli tal suust tugevat alkoholilõhna. Püsti tõusta ta ei suutnud, ei suutnud end ka istuli ajada. Kahekesi toetades toimetati mees bussi, ta ei suutnud alkomeetrisse puhuda ja ta paigutati kainenema. Tunnistaja ütlustega luges kohus tõendatuks avalikus kohas viibimise. Kohus leidis, et linnas märgitud tänav ja maja esine, läbipääs, õueala või kuuri esine on avalik koht. Takistatud olid majaelanike igapäevased toimetamised, mis on solvav ja häiriv asjaolu.

Kohus leidis, et toimepandud tegu on õigusvastane, menetlusalune isik on süüvõimeline ja toimepandud väärteos süüdi ning tegu oli toime pandud otsese tahtlusega. Süüd välistavaid asjaolusid kohus ei tuvastanud. Samuti ei tuvastanud kohus karistust kergendavaid ega raskendavaid asjaolusid. Karistuse mõistmisel võttis kohus arvesse, et menetlusalusel isikul on palju rahatrahve tasumata, mis näitab tema mittetõsist suhtumist karistustesse. Seetõttu ei pidanud kohus võimalikuks A. Laulu karistamist kergemaliigilisema karistusega, s.o rahatrahviga. Menetlusalusel isikul aresti kandmist takistavaid asjaolusid kohus ei tuvastanud. Seoses teise väärteo eest mõistetud aresti kandmisega ja aresti pikkusega ei määranud kohus aresti kandmist nädalavahetusele otstarbekuse kaalutlustel.

Apellatsioon

3. Pärnu Maakohtu otsuse peale esitas menetlusalune isik A. Laul apellatsiooni, milles ta sisuliselt taotleb vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist, paludes teda antud väärteoasjas õigeks mõista. Apellatsiooni motiivides märgib A. Laul, et kuna tal „pole tuvastatud joovet alkomeetri või meditsiinilise ekspertiisiga, siis puudub alus teda selles süüdistada. Politsei vaatlus pole piisav joobe tuvastamiseks“. A. Laul leiab, et tema joobeastet „pole tahetudki tõestada ja neutraalseid tunnustajaid polnudki sest A. P. oli kah politseinik kes oli patrullis. Seega pole tõestatud, et A. Laul oli alkoholijoobes“.

Apellant märgib, et XXXXXXX XXX X majaesine on P. P.i eravaldus ja seal viibimiseks oli tal P. P.ilt luba olemas. P. P.ilt pole mingit seletust selle kohta võetud ja väide, et P. P. ei saanud kuuri minna, on alusetu.

A. Laul leiab, et seega, kui ta võttis sõbra hoovis, mis on eravaldus, päikest ja seaduslikel alustel joovet tuvastatud ei ole, ei saa olla tegu väärteoga AS § 70 järgi, mistõttu ta palub end antud väärteos õigeks mõista. Kohtusse palub ta kutsuda tunnistajana P. P.i, kelle elukoht on Türis, XXXXXXXX XXX X.

RINGKONNAKOHTU SEISUKOHT

4. Kohtukolleegium leiab, et apelleeritud kohtuotsuse tühistamiseks apellatsioonis toodud asjaoludel puudub alus, mistõttu esitatud apellatsioon tuleb jätta rahuldamata.

5. Kohtukolleegium ei nõustu määruskaebuse esitaja seisukohaga, et kuna käesolevas asjas pole A. Laulil tuvastatud joovet alkomeetri või meditsiinilise ekspertiisiga ning politsei vaatlus pole piisav joobe tuvastamiseks, siis ei ole tõestatud, et A. Laul oli alkoholijoores.

Isiku joobeseisund on AS §-s 70 ette nähtud väärteo koosseisuline tunnus, kuuludes seega ka A. Laulu suhtes toimetatud väärteomenetluse tõendamisesemesse. 14.06.2007. a kohtuotsuses kohtuasjas nr 3-1-1-17-07 märgib Riigikohtu kriminaalkolleegium, et „liiklusseaduse § 20 lg 6 alusel antud Vabariigi Valitsuse 2. aprilli 2001. a määrus nr 120 „Joobeseisundi tuvastamise ja joobeastme määramise ning joobeastme määramise otsuse vaidlustamise kord“ reguleerib joobeseisundi tuvastamist ja joobeastme määramist üksnes liiklusalaste süütegude puhul. Teiste süütegude korral on joobeseisund tuvastatav tõendamise üldisi reegleid järgides. Seda seisukohta on kriminaalkolleegium väljendanud ka 17. novembri 2005. a otsuses väärteoasjas nr3-1-1-120-05 (RT III 2005, 41, 404, p 12). Seega võib teiste süütegude korral joovet tuvastada ka nt tunnistaja ütlustega, samuti KrMS § 88 alusel toimetatud isiku läbivaatuse käigus koostatud protokolliga. Ja kuigi isiku läbivaatuse käigus on menetlejal õigus võtta isikult proove ja ekspertiisimaterjali, selleks vajadusel ka sündi kasutades, ei ole menetlejal joobe tuvastamisel otsest kohustust selliste proovide või võrdlusmaterjali võtmiseks ega ka kohustust määrata joobe tuvastamiseks ekspertiis.“

Kuivõrd käesoleva väärteoasja puhul ei ole tegemist liiklusalase süüteoga, siis seega oli menetlusaluse isiku A. Laulu joobeseisund tuvastatav tõendamise üldisi reegleid järgides, sealhulgas menetlusaluse isiku suhtes koostatud alkoholijoores tuvastamise protokolliga ja tunnistaja ütlustega.

6. Seonduvalt apellandi väitega, et käesolevas väärteoasjas „neutraalseid tunnistajaid polnudki, sest A. P. oli kah politseinik, kes oli patrullis“, märgib ringkonnakohus järgmist.

Riigikohtu kriminaalkolleegium on oma 09.09.2005. a otsuses väärteoasjas nr 3-1-1-69-05 märkinud, et „...kriminaal- ja väärteomenetluse käigus menetleja sattumisel tunnistaja rolli tuleb menetlejarollist loobuda ning see on seotud kohtuvälise menetleja kohustusega koguda tõendeid (Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 19. mai 2005. a otsus väärteoasjas nr 3-1-1-43-05, RT III 2005, 22, 223, p 7). Ka on kriminaalkolleegium märkinud, et: "Arusaadavalt saab kohtuvälise menetleja ametnik menetluse käigus teavet faktilistest asjaoludest, millel on väärteomenetluses tähtsust. Need asjaolud tuleb menetlusseaduses sätestatud korras tõendina vormistada, võimaldamaks nende kasutamist tõendamisel. KrMS § 66 lg 2 kohaselt ei või aga menetleja neid asjaolusid tõendada asja

menetlenud isiku ütlustega, s.t kohtuvälise menetleja ametnik ei või jätta tõendeid kogumata ja anda selle asemel menetluses ütlusi." (Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 28. aprilli 2005. a otsus väärteoasjas nr 3-1-1-29-05, RT III 2005, 16, 163, p 7). Seega on kohtupraktikas asutud seisukohale, et KrMS § 66 lg 2 piirab kohtuvälise menetleja selle ametniku osalemist väärteomenetluses tunnistajana, kes menetles sama väärteoasja (kuid ka tema ülekuulamine tunnistajana näiteks mingi menetlustoimingu käigu kohta ei ole põhimõtteliselt välistatud - vt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi viimati viidatud otsus). Kohtuvälise menetleja teiste ametnike osalemisele väärteomenetluses tunnistajatena KrMS § 66 lg 2 aga piiranguid ei sea. Väärteomenetluse praeguses praktikas kasutatakse kohtuvälise menetleja menetlustoiminguid teinud ametnikuga koos olnud teise ametniku ütlusi laialdaselt. Kohtuvälises menetluses kasutatakse tihtipeale tõendina teenistuskohustusi täitnud politseiametnike ettekandeid, kohtumenetlusse kaasatakse nad tunnistajatena. See on ka põhjendatud, kuna teatud juhtudel võib muude tõendite kogumine osutuda võimatuks."

Asjaolud (menetlusalune isik ei suutnud alkomeetrisse puhuda, tal tuli suust tugevat alkoholi lõhna ja tal esinesid tasakaaluhäired), mis andsid alust lugeda tõendatuks menetlusalusel isikul A. Laulul alkoholijoobe olemasolu väärteo toimepanemise ajal, sisalduvad kohtuvälise menetleja ametniku poolt vormistatud protokollis alkoholijoobe tuvastamise kohta indikaatorvahendi või mõõteriista kasutamisel. Seega on nimetatud asjaolud vormistatud tõendina menetlusseaduses sätestatud korras, mis võimaldab nende kasutamist tõendamisel. Eelpoolnimetatud protokollis märgitud asjaoludele tuginedes luges maakohus põhjendatult tõendatuks, et menetlusalune isik A. Laul oli väärteo toimepanemise ajal alkoholijoobes.

Samuti oli eelpoolnimetatud Riigikohtu lahendis väljendatud seisukohta arvestades seaduslik ja põhjendatud kasutada tõendina kohtuvälise menetleja menetlustoiminguid teinud ametnikuga koos olnud teise ametniku tunnistajana antud ütlusi.

7. Nagu isiku joobeseisund, nii on AS §-s 70 ette nähtud väärteo koosseisuline tunnus ka teo toimepanemine avalikus kohas, kuuludes seega samuti A. Laulu suhtes toimetatud väärteomenetluse tõendamisesemesse. Apellandi väide, et XXXXXXXX XXX X majaesine on P. P.i eravaldus, ei kummuta maakohu tuvastatud asjaolu, et linnas märgitud tänav ja maja esine, läbipääs, õueala või kuuri esine on avalik koht. Ehkki avalikuks loetakse selline koht, kuhu on ligipääs ka kolmandatel isikutel, kes pole õigusrikkujaga isiklikult seotud (RKKK 3-1-1-102-03), märgib ringkonnakohus, et avalikuks kohaks võib osutuda ka eravaldus juhul, kui teo järelmid ulatusid avalikku kohta. Kuivõrd käesoleval juhul oli maas lamanud menetlusalune isik A. Laul nähtav ka mööduvatele kolmandatele isikutele, siis on maakohus õigesti leidnud, et tegu oli toime pandud avalikus kohas. Apellandi väide, et ta võttis päikest, on kummutatud tema suhtes koostatud joobe tuvastamise protokollis märgituga ja tunnistaja A. P. ütlustega.

8. Eeltoodust tulenevalt peab kohtukolleegium tõendatuks AS § 70 järgi kvalifitseeritava väärteo toimepanemine apellandi poolt. Kohus on õigesti tuvastanud menetlusaluse isiku käitumises karistust kergendavate ja raskendavate asjaolude puudumise KarS §-de 57 ja 58 järgi ning süüd välistavate asjaolude puudumise. Põhjendatud on maakohu seisukoht arestkaristuse kohaldamise osas, kuivõrd eelnevate väärtegude eest karistusena mõistetud kergemad karistused -

rahatrahvid - ei ole mõjutanud A. Laulu seadusekuulekalt käituma ega ole seega täitnud karistusseadustiku § 56 lg-s 1 sätestatud karistuse eesmärki – mõjutada süüdlast edaspidi hoiduma süütegude toimepanemisest. Paljud varem mõistetud rahatrahvid on A. Laulil maksmata. Arvestades eeltoodut, on maakohus õigesti A. Laulule mõistnud karistuseks 2 ööpäeva aresti. Ringkonnakohus nõustub maakohtu otsuse põhjendustega ega pea VTMS § 153 lg 4 p 1 alusel nende kordamist vajalikuks, märkides üksnes, et apelleeritud kohtuotsus on seaduslik ja põhjendatud ning apellatsioonis esitatu ei anna alust selle tühistamiseks. A. Laulule mõistetud karistus on kooskõlas KarS § 56 lg-s 1 sätestatud karistuse mõistmise üldalustega ning arvestab menetlusaluse isiku eripreventiivset prognoosi ja õiguskorra kaitsmise huvisid.

9. Tulenevalt eeltoodust ja juhindudes VTMS § 147 lg 1 p-st 1 jätab ringkonnakohtu kriminaalkolleegium apelleeritud kohtuotsuse muutmata ning esitatud apellatsiooni rahuldamata.

Malle Preimer

Meelika Aava

Paavo Randma